ISSN 2786-6912 (Online)
ISSN 2786-6904 (Print)

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради

Ministry of Education and Science of Ukraine
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Edukation
Municipal establishment of higher education
«Academy of culture and arts» by Transcarpathian regional council

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
СЕРІЯ: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
ВИПУСК 4 (2023)
ACADEMIC NOTES
SERIES: PEDAGOGICAL SCIENCES
EDITION 4 (2023)

Ужгород-2023
Uzhgorod-2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ,
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Transcarpathian Hungarian Institute. Ferenc Rakoczi II,
Municipal Institution of Higher Education «Academy of Culture
and Arts» of the Zakarpattia Regional Council

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
ACADEMIC NOTES

Серія:
Педагогічні науки

Series:
Pedagogical Sciences

Випуск 4 (2023)
Edition 4 (2023)

Ужгород – 2023
Uzhhorod – 2023

УДК 08(477.87):37
Н 34

ISSN 2786-6912 (Print)
ISSN 2786-6904 (Online)
DOI: 10.59694

Друкується за рішенням вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ (протокол № 1 від 29.08.2023 року)
Друкується за рішенням вченої ради Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради (протокол № 1 від 30.08.2023 року)

Н 34 **Наукові записки.** Серія: Педагогічні науки. Випуск 4 / Ред. кол.: В.Ф. Черкасов, О.А. Біда, Н.І. Шетеля та ін. Ужгород-Кропивницький : Видавництво «Код». 2023. 156 с.

ISBN 978-617-653-084-8

Збірник призначений для використання науковцями, викладачами, аспірантами, студентами. У виданні Наукові записки. Серія: Педагогічні науки висвітлено результати досліджень із широкого кола проблем. Збірник орієнтований на розкриття сучасних тенденцій вивчення історії освіти, мистецтвознавства, педагогіки та психології. Основна мета видання – надати можливість, насамперед, молодим вченим опублікувати результати наукових досліджень у педагогічній галузі.

УДК 08(477.87):37

Рецензенти: Олексюк О.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Київ).
Зорочкіна Т.С., доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси).

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: Освіта/Педагогіка), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 491 від 27.04.2023.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, WorldCat, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В.Ф. – доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Заступник наукового редактора:

Біда О.А. – доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ

Відповідальний секретар:

Агій Я.Ю. – кандидат економічних наук, доцент Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Редакційна колегія:

Анточ Д.І. – кандидат психологічних наук, доцент, Тираспільський державний університет, Кишинів, Республіка Молдова

Гундаренко О.В. – кандидат філологічних наук, старший викладач Жилінського університету, Словаччина

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Сєдльцах, Республіка Польща

Кучай Т.П. – доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ

Кучай О.В. – доктор педагогічних наук, доцент Національного університету біоресурсів і природокористування України

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського

Смирнова Т.А. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського

Марусинець М.М. – доктор педагогічних наук, професор, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної державної адміністрації

Мозгальова Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Хусаїнова Г.А. – кандидат педагогічних наук, професор Казахського національного університету мистецтв м. Нур-Султан

Чистякова Л.О. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Чичук А.П. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології, Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ

Шайгозова Ж.Н. – кандидат педагогічних наук, доцент Казахського національного педагогічного університету імені Абая

Шандрук С.І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Шетеля Н.І. – доктор педагогічних наук, доцент Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Щолокова О.П. – доктор педагогічних наук, професор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Статті подано в авторській редакції

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2023
© Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, 2023
© Видавництво «Код», 2023

ISBN 978-617-653-084-8

UDK 08(477.87):37
A 34

ISSN 2786-6912 (Print)
ISSN 2786-6904 (Online)
DOI: 10.59694

Published by the decision of the Academic Council of the Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II (Minutes № 1 of 29.08.2023)
Published by the decision of the Academic Council of the Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council (Minutes № 1 of 30.08.2023)

A 34 **Academic notes.** Series: Pedagogical Sciences. Edition 4 / Ed. board: V.F. Cherkasov, O.A. Bida, N.I. Shetelya, etc. Uzhhorod-Kropyvnytskyi : Publishing house «Kod», 2023. 156 p.

ISBN 978-617-653-084-8

The collection is intended for use by scientists, teachers, graduate students, and students. In the publication Scientific Notes. Series: Pedagogical sciences highlights the results of research on a wide range of problems. The collection is aimed at revealing modern trends in the study of the history of education, art history, pedagogy and psychology. The main purpose of the publication is to provide an opportunity, first of all, to young scientists to publish the results of scientific research in pedagogical fields.

UDK 08(477.87):37

Reviewers: Oleksyuk O.M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kyiv).
Zorochkina T.S.,Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Cherkasy).

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, category «B» (field of knowledge: Education / Pedagogy), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 491 of 27.04.2023

The collection is registrered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, WorldCat, National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky, publications are as signed a DOI digital object ID

Editorial Board:

Academic editor:

Cherkasov V.F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Заступник наукового редактора:

Bida O.A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Transcarpathian Hungarian Institute. Ferenc Rakoczi II

Executive Secretary:

Agiy Ya.Yu. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Editorial board:

Antoci D.I. – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Tiraspol State University, Chisinau, Republic of Moldova

Gundarenko O.V. – Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer, University of Žilina, Slovakia

Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kuchai T.P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Transcarpathian Hungarian Institute. Ference Rakoczi II

Kuchay O.V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Poluboyarina I.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National University of Arts. I.P. Kotlyarevsky

Smirnova T.A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National University of Arts. I.P. Kotlyarevsky

Marusinets M.M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Director of the Department of Education and Science, Youth and Sports of the Transcarpathian Regional State Administration

Mozgalova N.G. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky

Khusainova G.A. – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the Kazakh National University of Arts in Nur-Sultan

Chistyakova L.O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Central Ukrainian State University named after Volodymyr Vynnychenko

Chichuk A.P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Psychology,Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakotsi II

Shaigozova Zh.N. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Kazakh National Pedagogical Abay University

Shandruk S.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian University

Shetelya N.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Shcholokova O.P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanova

The article is submitted in the author's edition

© Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II, 2023
© Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council, 2023
© Publishing house «Kod», 2023

ISBN 978-617-653-084-8

ЗМІСТ

АМЕЛІНА Світлана Миколаївна, КОНОНЧУК Інна Валеріївна
ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА 8-12

БІДА Олена Анатоліївна, ГУТТЕРЕР Єва Войтехівна, ГРЕБА Ілдіко Золтанівна
ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ . . . 12-18

БРИЛІН Борис Андрійович.
ОСНОВИ ЕСТЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО МУЗИЧНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ 18-22

БЯЛИК Оксана Василівна, РАЗВОДОВА Марина Валеріївна
МОДЕЛЬ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ ДО ФОРМУВАННЯ ХОРЕОГРАФІЧНИХ УМІНЬ В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 22-27

ДЖУРИНСЬКИЙ Петро Борисович, ДРАЗІНА Євдокія Володимирівна, КОВАЛЬОВА Тетяна Михайлівна
МЕТОДИ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК В УПРАВЛІННІ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ . . . 27-32

ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна, КУЧАЙ Олександр Володимирович, РОКОСОВИК Наталія Василівна
РОЛЬ ПОЗАКЛАСНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗМІЦНЕННІ ЗДОРОВ'Я ЗЗСО. 33-36

КУЧАЙ Тетяна Петрівна, ГОНЧАРУК Оксана Миколаївна, РОКОСОВИК Наталія Василівна
ПРОФЕСІЙНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ . . 37-41

ОРОС Ільдіко Імріївна.
ОСВІТА ДОРОСЛИХ У ФРАНЦІЇ ТА БЕЛЬГІЇ. 41-46

ПОТАПЧУК Тетяна Володимирівна, МІРОШНІЧЕНКО Валентина Іванівна
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО 46-49

ПРІМА Дмитро Анатолійович, ГАЦ Георгій Опанасович
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ 50-54

ПРІМА Раїса Миколаївна, ГУСАК Людмила Євгенівна, ЯСІНСЬКА Наталія Василівна
ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 54-58

СУЛИМ Володимир Трохимович, СКИБА Надія Михайлівна
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ. . . . 58-62

ХРИК Василь Михайлович, ПОВЛІН Ірина Емерихівна, МОЗУЛЬ Ірина Вікторівна
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СВІТОГЛЯДНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ. 63-66

ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович
ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДІ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ЕСТОНІЇ. 66-71

ШАХОВ Володимир Іванович, КУДИРКО Інна Олександрівна
МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МОРАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ 71-76

АГІЙ Ярослав Юрійович, АПШАЙ Марія Василівна
ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙНИХ ВІДНОСИН УЧАСНИКІВ
ТВОРЧИХ ПРОЄКТІВ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ 77-81

ВИШПІНСЬКА Ярина Манолiївна
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ РОЗВИТОК БУКОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ. 82-87

КАРАСЄВИЧ Сергій Анатолійович
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ
ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ТТА СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ 88-92

ПОПОВИЧ Оксана Михайлівна
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СЕНСОРНО ЗБАГАЧЕНОГО СЕРЕДОВИЩА
В ГРУПАХ РАННЬОГО ВІКУ 92-97

ШИНКАРУК Олександра Василівна
ЗМІСТ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ. 97-102

ЗАБОЛОТСЬКА Ірина Олександрівна
ЗМІСТОВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА У ФРАНЦІЇ 102-106

ВІГУЛА Валентина Іванівна
ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В РОБОТІ З ОРКЕСТРОВИМ КОЛЕКТИВОМ
ТА АНСАМБЛЕМ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ 106-110

ВІЗАВЕР Вікторія Арпадівна
ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ 110-116

LI Enhui
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-СЛУХОВИХ УЯВЛЕНЬ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ФОРТЕПІАННОГО НАВЧАННЯ. 116-121

МИХАЙЛИШЕН Олександр Володимирович, МАЦЮК Олександр Максимович
ПРИРОДА І СПРИЙНЯТТЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО РУХУ. 121-127

ПРЯДКО Олександр Вікторович
ПРОВІДНІ НАПРЯМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 127-133

ХУ Тінтін
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-АКСІОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 133-137

ЧЕГІЛЬ Аніко Миколаївна
ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ТА ДОЗВІЛЛЯ СУЧАСНОЇ СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ
ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ 137-143

КОГУТ Ержебет, КАЗМЕР Єва, КОЛОЗСВАРИ Іштван
РОЛЬ ЛІСОВОЇ ПЕДАГОГІКИ В ОСВІТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ 144-148

DEZSŐ Renáta Anna, ÁBRAHÁM Gréta, KOLIP Heléna, SCHMIDT Barbara
ДО 40-РІЧЧЯ З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ТЕОРІЇ МНОЖИННОГО ІНТЕЛЕКТУ ГОВАРДА
ГАРДНЕРА НА РІЗНИХ РІВНЯХ СИСТЕМ ОСВІТИ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ. 148-154

CONTENT

AMELINA Svitlana Mykolayivna, KONONCHUK Inna Valeriivna
PROFESSIONALIZATION OF TRANSLATOR TRAINING IN INSTITUTIONS
OF HIGHER EDUCATION OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY 8-12

BIDA Olena Anatoliivna, HUTTERER Eva Voytehivna, GREBA Ildikó Zoltanivna
TENDENCIES OF CURRENT TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PRIMARY GRADES. 12-18

BRYLIN Boris Andreyovych
FUNDAMENTALS OF AESTHETIC APPROACHES TO MUSIC AND CREATIVE
ACTIVITY OF FUTURE SPECIALISTS OF ART DIRECTION 18-22

BIALIK Oksana Vasylivna, RAZVODOVA Maryna Valeriivna
MODEL OF THE READINESS OF TEACHING COLLEGE STUDENTS FOR
THE FORMATION OF CHOREOGRAPHIC SKILLS IN PRIVATE SCHOOL STUDENTS 22-27

DZHURINSKYI Petro Borisovich, DRAZINA Evdokiya Volodymyrivna,
KOVALYOVA Tetyana Mikhailivna
METHODS OF EXPERT ASSESSMENTS IN THE MANAGEMENT
OF THE PHYSICAL CULTURE AND SPORT 27-32

ZOROCHKINA Tetiana Sergiivna, KUCHAI Olexandr Volodymyrovych,
ROKOSOVYK Natalia Vasylivna
THE ROLE OF EXTRA-CURRICULAR PHYSICAL EDUCATION ACTIVITIES
IN STRENGTHENING THE HEALTH OF STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS 33-36

KUCHAY Tetyana Petrovna, HONCHARUK Oksana Mykolayivna,
ROKOSOVIK Nataliya Vasylivna
PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT OF SPECIALISTS
IN THE CONDITIONS OF CONTINUOUS EDUCATION 37-41

OROS Ildiko Imrievna
ADULT EDUCATION IN FRANCE AND BELGIUM 41-46

POTAPCHUK Tetyana Volodymyrivna, MIROSHNICHENKO Valentina Ivanivna
PREPARATION OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS FOR THE PROFESSIONAL SELF
REALIZATION IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF ZVO. 46-49

PRIMA Dmytro Anatoliyovych, GAC Georgy Opanasovych
PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS OF PHYSICAL CULTURE
FOR ACTIVITIES IN AN INCLUSIVE ENVIRONMENT. 50-54

PRIMA Raisa Mykolaivna, Lyudmila Yevgenivna HUSAK, Nataliya Yasinska
RESEARCH COMPETENCE OF THE MODERN TEACHER IN THE CONTEXT
OF THE REQUIREMENTS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL 54-58

SULYM Volodymyr Trokhimovych, SKYBA Nadiya Mykhailivna
SOCIOLINGUISTIC COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS AND ITS COMPONENTS. 58-62

KHRYK Vasyl Mykhailovych, POVLIN Iryna Emerikhivna, MOZUL Iryna Viktorivna
ENVIRONMENTAL ASPECTS OF THE WORLD-VIEWING POSITION
OF THE FUTURE SPECIALIS 63-66

CHERKASOV Volodymyr Fedorovych
A HERMENEUTIC APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF CREATIVE SKILLS
OF YOUTH IN ESTONIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AESTHETIC
EDUCATION IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ESTONIA 66-71

SHAKHOV Volodymyr Ivanowycz, KUDYRKO Inna Alexandrovna
MORAL VALUES AS THE ELEMENTS of PERSONALITY'S MORAL CONSCIOUSNESS 71-76

AGIY Yaroslav Yuriyovych, APSHAY Maria Vasilievna
FORMATION OF BUSINESS-COMMUNICATION RELATIONS OF PARTICIPANTS
OF CREATIVE PROJECTS IN THE SPHERE OF CULTURE 77-81

VYSHPINSKA Yaryna Manoliivna
CULTURAL AND ARTISTIC DEVELOPMENT OF BUKOVINA IN THE XIX-TH CENTURY 82-87

KARASYEVYCH Serhii Anatoliyovych
PREPARATION OF FUTURE TEACHERS IN TEACHING COLLEGES FOR PHYSICAL
AND HEALTH TTA, SPORTS AND MASS WORK WITH STUDENTS 88-92

POPOVYCH Oksana Mykhailivna
THE PECULIARITIES OF CREATING SENSORY ENRICHED ENVIRONMENT
IN THE GROUPS OF CHILDREN OF EARLY AGE 92-97

SHYNKARUK Oleksandra Vasylivna
CONTENTS OF THE ACADEMIC CHARITY OF HIGHER EDUCATION ACQUIRES 97-102

ZABOLOTSKA Iryna Olexandrivna
CONTENT ASPECTS OF PROFESSIONAL TRAINING OF LANDSCAPE GARDENING
SPECIALISTS IN FRANCE 102-106

VIGULA Valentina Ivanovna
A PRAXEOLOGICAL APPROACH IN WORKING WITH THE ORCHESTRA
AND ENSEMBLE IN CONTINUOUS EDUCATION. 106-110

VIZAVER Victoria Arpadivna
IMPLEMENTATION OF THE NEWEST HEALTH-CONSERVING TECHNOLOGIES
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. 110-116

LI Enhui
THEORETICAL PRINCIPLES OF THE FORMATION OF MUSICAL AND AURATORY
IDEAS OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF PIANO LEARNING 116-121

MYKHAILYSHEN Oleksandr Volodymyrovych. MATSYUK Oleksandr Maksymovych
NATURE AND PERCEPTION OF CHOREOGRAPHIC MOVEMENT 121-127

PRYADKO Oleksandr Viktorovych
LEADING DIRECTIONS OF STUDENTS INDEPENDENT WORK IN THE CONDITIONS
OF DISTANCE EDUCATION 127-133

HU TINGTING
PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF ARTISTIC-AXIOLOGICAL
CULTURE OF FUTURE MUSIC TEACHERS 133-137

CSEHIL Aniko Mikoloivna
HEALTHY WAY OF LIFE AND LEISURE OF MODERN STUDENT YOUTH
OF THE TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN INSTITUTE NAMED NAMED
AFTER FERENZ RAKOCI II. 137-143

KOHUT Erzsébet, KAZMER Éva, KOLOZSVARI István
THE ROLE OF FOREST PEDAGOGY IN EDUCATION AND ENVIRONMENTAL
UPBRINGING. 144-148

DEZSŐ Renáta Anna, ÁBRAHÁM Gréta, KOLIP Heléna, SCHMIDT Barbara
COMMEMORATING THE 40TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF HOWARD GARDNER'S
THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCES VIA RESEARCH OF HIS APPROACH
ON DIFFERENT LEVELS OF EDUCATION SYSTEMS IN THE CARPATHIN BASIN 148-154

УДК:378.018.8:373.5.011.3-051:796]:796.035-027.37-057.87(045)
DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2023.04.088

КАРАСЄВИЧ Сергій Анатолійович –
доцент кафедри теорії і методики спорту
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
ORCID ID: https://orcid.org/ 0000-0002-3592-6503
e-mail: sergei.karasevich77@gmail.com

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ТА СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ

КАРАСЄВИЧ Сергій Анатолійович. **ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ТТА СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ**

У статті розкрито проблеми підготовки майбутніх учителів у педагогічних коледжах до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з учнями. Проаналізовано особливості рухової активність учнів у закладах загальної середньої освіти при традиційному руховому режимі.

Ключові слова: підготовка, майбутні учителі, педагогічні коледжі, фізкультурно-оздоровча робота, спортивно-масова діяльність, фізичне виховання, учні, здоровий спосіб життя.

KARASYEVYCH Serhii Anatoliyovych. **PREPARATION OF FUTURE TEACHERS IN TEACHING COLLEGES FOR PHYSICAL AND HEALTH TTA, SPORTS AND MASS WORK WITH STUDENTS**

The article reveals the problems of training future teachers in pedagogical colleges for physical culture and health and sports mass work with students. Peculiarities of motor activity of pupils in institutions of general secondary education with a traditional motor mode were analyzed. It has been established that the active introduction of physical education into the educational process contributes to the formation of schoolchildren's need for a healthy lifestyle, the formation of individual physical qualities, vital motor skills and skills that focus on learning about the peculiarities of one's body and mastering the means of purposeful influence on one's physical development preservation and strengthening of health, formation of the need for regular physical exercises and sports, physical self-improvement. The need to take into account the peculiarities of individual morpho-functional and psychological characteristics of children, the correspondence of the content of classes to the rhythms of the age-related development of children and youth, as well as to the fundamental laws of purposeful transformation of their physical potential is justified. It was revealed that the deterioration of the state of health of schoolchildren occurs due to psycho-emotional overload, insufficient physical activity both in the family and in institutions of general secondary education, as well as due to the low level of literacy of physical education teachers in matters of physical education of students.

The reasons for insufficient preparation of future physical culture teachers for physical culture and health and sports and mass work have been established ignorance of their functions in the field of physical education of schoolchildren; weak methodical and practical preparation for organizing and conducting physical culture and health and sports and mass work with students; lack of knowledge of directive documents on physical education of school-age children. The reasons for the insufficient preparation of future teachers in the field of physical education of schoolchildren have been identified, the difficulties they may face during the implementation of various forms of physical culture and health and sports mass work, which lie in the peculiarities of the traditional approach to their training in pedagogical colleges, have been identified.

Keywords: training, future teachers, pedagogical colleges, physical culture and health work, sports and mass activities, physical education, students, healthy lifestyle.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Питання збереження та зміцнення здоров'я молодого покоління, збільшення тривалості життя в усі часи були і є найважливішою проблемою людського суспільства. Особливої значимості і актуальності набуло вирішення цієї проблеми у зв'язку з тим, що соціально-економічна ситуація, що склалася в останні 20 років призвела до значного погіршення стану здоров'я всіх вікових груп населення.

У Наказі Міністерства освіти і науки України та Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти» (2021), вказується, що головною метою політики держави в галузі фізичної культури є оздоровлення нації, гармонійне виховання здорового, фізично міцного покоління, формування здорового способу життя населення. Передбачається створення в освітніх закладах умов для збереження та зміцнення здоров'я учнів.

У зв'язку з цим значно підвищується роль фізичної культури і як навчальної дисципліни, що безпосередньо вирішує питання забезпечення здоров'я, і як одного з найважливіших компонентів гармонійного розвитку особистості. У Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років (2015) наголошується, що з метою створення сприятливих умов для досягнення нової, сучасної якості загальної освіти необхідна оптимізація навчального, психологічного та фізичного навантажень учнів. У концепції передбачається створення в освітніх закладах умов для збереження та зміцнення здоров'я учнів за рахунок підвищення питомої ваги та якості занять фізичною культурою.

© Карасєвич С. А., 2023

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати численних досліджень (І. Васкан [1], М. Гресь [2], Я. Єремія [3], М. Продан [8] та ін.), проведених останнім часом, свідчать про те, що реальний обсяг рухової активності сучасної молоді не забезпечує повноцінного та гармонійного фізичного розвитку і не сприяє зміцненню їхнього здоров'я, що визначає важливість вирішення завдання залучення школярів до цінностей фізичної культури та здорового способу життя.

Одним із напрямів вирішення питання збільшення рухової активності учнів є організація та проведення у закладах загальної середньої освіти фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в режимі навчального дня та у позаурочний час.

Найбільш ефективне вирішення цієї проблеми у найближчій та віддаленій перспективі залежить від професійної підготовки в галузі фізичної культури майбутніх учителів педагогічних коледжів, від їхньої особистої причетності до вирішення завдань фізичного виховання учнів. Саме вчитель фізичної культури як головна дійова особа змін, що відбуваються на сьогоднішній день в системі освіти, є реальною особистістю, здатною в процесі навчання дітей зберегти їх здоров'я. У зв'язку з цим перед майбутніми учителями постає завдання організації освітнього процесу відповідно до вимог здоров'язбереження учнів.

Результати вивчення наукової літератури (Ю. Зайцева [4], С. Карасєвич [5], О. Качан [6], О. Котова [7] та ін.) дозволили дійти висновку, що переважна більшість здобувачів педагогічних коледжів недостатньо компетентні у питаннях фізичного виховання учнів. Так, вони зазнають серйозних труднощів не тільки в організації та методиці проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи зі школярами, а й у організації власних самостійних занять фізичною культурою.

Водночас проведений аналіз наукової літератури показав, що проблема підготовки майбутніх учителів у педагогічних коледжах до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з учнями є недостатньо дослідженою.

Отже, спостерігається об'єктивна розбіжність у потребі закладів загальної середньої освіти в учителях, підготовлених до ефективного здійснення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з учнями, та недостатньому рівні формування готовності до цієї діяльності у процесі їх професійної підготовки у педагогічному коледжі.

Метою статті є: розкриття проблем підготовки майбутніх учителів у педагогічних коледжах до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з учнями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Умовою підтримки людського організму в нормальному стані є рухи, м'язові напруження та фізична робота. Всім відомі афоризми «Рух – це життя», «Рух – основа життя і здоров'я» та багато інших, що вказують на незаперечність та загальновизнаність значення рухової активності для людини.

І. Васкан відзначає, що невеликий обсяг рухової активності при недостатній інтенсивності виконання вправ і низькій щільності занять фізичною культурою здійснюють слабкий вплив на розвиток основних рухових якостей і на технічне оволодіння руховими навичками, що свідчить про слабкий вплив фізичних вправ на учнів у зв'язку з недосконалістю навчально-педагогічного процесу фізичного виховання [1, с. 55].

Сучасна організація навчального процес у ЗЗСО, в якому переважають статичні навантаження, призвела до значного скорочення обсягу рухової активності. Я. Єремія дійшов висновку, що рухова активність учнів у закладах загальної середньої освіти при традиційному руховому режимі становить 50-60% природної потреби у рухах, і вважає, що з різних причин потреба школярів у рухової активності останні десятиліття задовольняється лише з 8-30% [3, с. 221].

Науковці вважають, що різке зниження рухової активності людини призводить до зниження життєдіяльності і здійснює руйнівну дію на організм, а нормоване фізичне навантаження і рухи містять у собі серйозні резерви оздоровлення організму і профілактику різних захворювань. Тому правильно організований руховий режим школярів є істотним елементом охорони їхнього здоров'я.

Загальновизнаною є думка, що активне впровадження фізичного виховання в освітній процес сприяє формуванню у школярів потреби у здоровому способі життя, у формуванні окремих фізичних якостей, життєво необхідних рухових умінь і навичок, що акцентують на пізнанні особливостей свого організму та оволодінні засобами цілеспрямованого впливу на свій фізичний розвиток, збереження та зміцнення здоров'я, формування потреби у регулярних заняттях фізичними вправами та спортом, фізичному самовдосконаленні.

Реалізація всього різноманіття форм фізичного виховання школярів організується та проводиться переважно у трьох сферах: у освітніх закладах, що становлять систему освіти; у мережі позашкільних фізкультурно-спортивних установ (спортивні секції у будинках дитячої творчості, фізкультурно-оздоровчі групи та спортивні секції при різних спортивних організаціях, дитячі спортивні школи та ін.); у сім'ї.

Для кожної із названих сфер характерна різноманітність конкретних форм занять.

Зі сказаного вище слідує ряд важливих і взаємопов'язаних положень:

1) ігнорування хоча б однієї з форм істотно збіднює цілісний процес фізичного виховання,

оскільки виключає можливість вирішення цілої групи специфічних завдань фізичного виховання;

2) неможлива повноцінна заміна одних форм іншими;

3) лише комплексний підхід до використання різних форм занять фізичними вправами забезпечує повноцінне вирішення всіх завдань фізичного виховання;

4) необхідне об'єднання зусиль усіх відповідальних осіб, які забезпечують навчання, виховання та відпочинок підростаючого покоління;

5) необхідна висока активність та зацікавленість самих учнів, їх самоорганізація та самоврядування.

У процесі фізичного виховання підростаючого покоління необхідно враховувати особливості індивідуальних морфо-функціональних і психологічних особливостей дітей, відповідність змісту занять ритмам вікового розвитку дітей та молоді, а також фундаментальним закономірностям цілеспрямованого перетворення їх фізичного потенціалу [2, с. 297].

Із зазначеного вище слідує, що погіршення стану здоров'я школярів виникає через психоемоційні перевантаження, недостатню рухову активності як в сім'ї, так і в ЗЗСО, а також внаслідок низького рівня грамотності вчителів фізичної культури у питаннях фізичного виховання учнів.

Для виявлення причин недостатньої підготовленості майбутніх учителів у галузі фізичного виховання школярів, нам було необхідно виявити труднощі, з якими вони можуть стикатися під час проведення різних форм фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи. Опитано 76 здобувачів педагогічних коледжів. Результати відображені у таблиці 1.

Таблиця 1

Типові недоліки та труднощі майбутніх учителів в організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи, %

№№ п/п	Характер труднощів	Відчувають значні труднощі	Відчувають незначні труднощі	Не відчувають труднощів
1.	Знання стану здоров'я підростаючого покоління	47,4	40,8	11,8
2.	Знання нормативних документів з організації фізичного виховання школярів (своїх обов'язків у цій галузі)	67,1	30,3	2,6
3.	Знання в галузі теорії та методики фізичного виховання дітей шкільного віку	67,1	27,6	5,3
4.	Вміння планування заходів фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи	71,1	25,0	3,9
5.	Вміння організації та проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи	80,3	18,4	1,3
6.	Вміння використання народних традицій, традиційної культури у фізичному вихованні школярів	84,2	15,8	-
7.	Вміння проводити бесіди на теми, пов'язані з фізичною культурою та спортом, здоровим способом життя	67,1	28,9	4,0
8.	Вміння самооцінки знань та умінь у галузі організації та проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи	78,9	21,1	-

Результати анкетування свідчать про те, що більшість здобувачів педагогічних коледжів відчувають труднощі в організації та проведенні різних оздоровчих та спортивно-масових заходів фізичного виховання.

На сьогоднішній день можна констатувати, що більшість майбутніх учителів фізичної культури не готові до участі у вирішенні завдань оздоровлення учнів засобами фізичної культури. Вони не усвідомлюють значущості занять фізичними вправами для всебічного формування особистості школярів, вважаючи, що це скорочує позаурочний час, який учні могли б з більшою ефективністю використовувати для підвищення якості знань з різних предметів. Вони недостатньо уявляють коло тих завдань у сфері фізичного виховання, які можуть і повинні вирішуватися за їхньої безпосередньої участі, не мають знання своїх конкретних обов'язків, обумовлених змістом цих завдань. Їх знання та уявлення про фізичну культуру, теоретичні та методичні засади застосування фізичних вправ з метою оздоровлення учнів відрізняються поверхневістю та фрагментарністю. Ще на нижчому рівні знаходяться методичні та організаційні вміння, необхідні для практичної роботи з організації та проведення різних фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня ЗЗСО. Не маючи належної теоретичної та методичної підготовки з організації фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями, майбутні учителі вважають, що заняття фізичною культурою і спортом відволікають учнів від навчальних занять.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Отже, у процесі дослідження виявлена об'єктивна суперечність між потребою ЗЗСО в учителях фізичної культури, підготовлених до ефективного здійснення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в режимі навчального дня та у позаурочний час, з одного

боку, та відсутністю системи формування цієї готовності у процесі їх професійної підготовки в період навчання в педагогічному коледжі, з іншого.

Наведені дані свідчать про те, що стан здоров'я школярів за останнє десятиліття значно погіршився. Це зумовлено зростанням захворюваності, зниженням показників фізичного розвитку, функціональних можливостей основних фізіологічних систем, шкідливими звичками та низькою фізичною підготовленістю. Психоемоційні навантаження, відсутність у системі освіти концепції та ідеології здоров'я, авторитарно-репродуктивна система навчання та гіподинамія учнів призвели до того, що саме освітнє середовище стало здоров'яруйнівним. Одним із елементів, що сприяють виходу з цієї ситуації, є належна рухова активність школярів, яка забезпечується не лише уроками фізичної культури, а й різноманітними формами фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи.

Провідниками цієї діяльності повинні бути вчителі фізичної культури. Проте, як показали наші дослідження, більшість майбутніх учителів фізичної культури не готові до участі у вирішенні завдань оздоровлення учнів засобами фізичної культури. Більшість не усвідомлює значущості занять фізичними вправами для всебічного формування особистості школярів, вважаючи, що це втрачений позаурочний час, який учні могли б з більшою ефективністю використовувати для підвищення якості знань з інших предметів. Внаслідок цього теоретична та методична підготовка майбутніх учителів фізичної культури у питаннях фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи знаходиться на рівні, далекому від вимог сьогодення.

За результатами дослідження можна констатувати, що причинами недостатньої підготовленості майбутніх учителів фізичної культури є: незнання своїх функцій у галузі фізичного виховання школярів; слабка методична та практична підготовленість до організації та проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з учнями; відсутність знань нормативних документів з фізичного виховання дітей шкільного віку.

Вважаємо, що причина низького рівня готовності майбутніх учителів фізичної культури у вирішенні завдань оздоровлення школярів, у сприянні їхньому фізичному вихованню, які покладаються на них чинними нормативними документами, криється в особливостях традиційного підходу до здійснення їх підготовки у педагогічних коледжах, оскільки переважаючими є репродуктивні методи навчання, що не дозволяє повною мірою забезпечити їх готовність до здійснення фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи з учнями.

Проведені дослідження визначили подальші завдання: виявлення знань та умінь, якими повинен володіти майбутній вчитель фізичної культури для організації та проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи; визначення причин низької підготовленості випускників педагогічних коледжів до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти; виявлення типових недоліків і труднощів, які зазнають здобувачі старших курсів педагогічних коледжів при організації та проведенні фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи під час проходження педагогічної практики; розробка педагогічних умов ефективного формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Васкан І. Г. Стан та перспективи вдосконалення спеціально організованої рухової активності учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. *Молодий вчений.* № 3.1(43.1). 2017. С. 54–57.
2. Гресь М. Я. Особливості організації професійно-прикладної фізичної підготовки студентів у закладах вищої освіти у сучасних умовах. *Молодь та олімпійський рух*: зб. тез доповідей XII Міжнар. конф. молодих вчених (17 травня 2019 р.). Київ. 2019. С. 296–298.
3. Єремія Я. І. Особливості залучення до систематичної рухової активності учнів старших класів. *Інноваційна педагогіка.* Вип. 22. Т. 4. 2020. С. 219–222.
4. Зайцева Ю. В., Новік С. М. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Сучасні тенденції фізичного виховання і спорту*: матеріали регіон. наук.-метод. семінару. Полтава. 2018. С. 12–15.
5. Карасєвич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти: монографія. Умань: Візаві. 2018. 204 с.
6. Качан О. А. Упровадження інноваційних технологій у фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність закладів освіти: навч.-метод. посіб. Слов'янськ: Витоки. 2017. 138 с.
7. Котова О. В., Суханова Г. П. Теоретико-практична підготовка майбутніх учителів фізичної культури у закладах освіти з урахуванням умов сучасної школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* № 66. Т. 2. 2017. С. 30–33.
8. Продан М. С., Васкан І. Г. Значення рухливих та спортивних ігор у розвитку фізичних якостей та покращення стану здоров'я школярів *Актуальні питання фізичної культури, спорту та ерготерапії*: матеріали II Міжнародного науково-спортивного конгресу студентів та молодих вчених (Чернівці, 24-25 квітня 2020 р.) Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2020. С.124–126.

REFERENCES

1. Vaskan, I. H. (2017). *Stan ta perspektyvy vdoskonalennia spetsialno orhanizovanoi rukhovoi aktyvnosti uchniv u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh.* [Status and prospects of improvement of specially organized motor activity of students in general educational institutions].
2. Hres, M. Ya. (2019). *Osoblyvosti orhanizatsii profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky studentiv u zakladakh vyshchoi osvity u suchasnykh umovakh.*

[Peculiarities of the organization of professional and applied physical training of students in higher education institutions in modern conditions]. Kyiv.
3. Yeremiia, Ya. I. (2020). *Osoblyvosti zaluchennia do systematychnoi rukhovoi aktyvnosti uchniv starshykh klasiv.* [Peculiarities of involvement in systematic motor activity of high school students].
4. Zaitseva, Yu. V., Novik, S. M. (2018). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiinoi diialnosti.* [Preparation of future teachers of physical education for professional activity]. Poltava.
5. Karasievych, S. A. (2018). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-sportyvnoi diialnosti u zakladakh zahalnoi serednoi osvity.* [Preparation of future teachers of physical culture for physical culture and sports activities in institutions of general secondary education]. Uman.
6. Kachan, O. A. (2017). *Uprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii u fizkulturno-ozdorovchu ta sportyvnu diialnist zakladiv osvity.* [Implementation of innovative technologies in physical culture and health and sports activities of educational institutions: teaching method]. Sloviansk.
7. Kotova, O. V., Sukhanova, H. P. (2019). *Teoretyko-praktychna pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u zakladakh osvity z urakhuvanniam umov suchasnoi shkoly.* [Theoretical and practical training of future teachers of physical culture in educational institutions taking into account the conditions of the modern school].
8. Prodan, M. S., Vaskan, I. H. (2020). *Znachennia rukhlyvykh ta sportyvnykh ihor u rozvytku fizychnykh yakostei ta pokrashchennia stanu zdorovia shkoliariv.* [The importance of moving and sports games in the development of physical qualities and improvement of the health of schoolchildren]. Chernivtsi.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КАРАСЄВИЧ Сергій Анатолійович – доцент кафедри теорії і методики спорту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KARASIEVYCH Sergei Anatoliyovych – associate professor of the department of pedagogy and educational management *Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University*

Circle of scientific interests: professional training of future teachers of physical culture.

Стаття надіслана до друку 09.07.2023 р.

УДК 373.2.091.2:004:373.2.015.31-053.4:159.93
DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2023.04.092

ПОПОВИЧ Оксана Михайлівна –
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету
ORCID: orcid.org/0000-0002-0321-048X
e-mail: ksysha31071984@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СЕНСОРНО ЗБАГАЧЕНОГО СЕРЕДОВИЩА В ГРУПАХ РАННЬОГО ВІКУ

ПОПОВИЧ Оксана Михайлівна. **ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СЕНСОРНО ЗБАГАЧЕНОГО СЕРЕДОВИЩА В ГРУПАХ РАННЬОГО ВІКУ**

Стаття присвячена теоретичному аналізу наукових підходів щодо проблеми створення сенсорно збагаченого середовища для дітей раннього віку. Підкреслено важливість створення сенсорно збагаченого середовища в групах раннього віку, визначено загальні вимоги до розвивального предметного середовища незалежно від специфіки закладу дошкільної освіти. На основі аналізу наявного емпіричного досвіду визначено межі впливу середовища на дитину раннього віку. Розкрито сутність сенсорно збагаченого середовища як такої сукупності умов (у закладі, родині), яка максимально сприяє особистісному розвитку дітей раннього віку у значущій для них предметній діяльності, надає можливість спонтанної пошукової поведінки, передбачає різноманітність засобів задоволення базових потреб, активної соціальної підтримки, уможливлює всіляко себе займати, розважати і досліджувати, перетворюючи та збагачуючи середовище особисто.

Ключові слова: сенсорний розвиток, середовище, збагачене середовище, сенсорно збагачене середовище, діти раннього віку.

POPOVYCH Oksana Mykhailivna. **THE PECULIARITIES OF CREATING SENSORY ENRICHED ENVIRONMENT IN THE GROUPS OF CHILDREN OF EARLY AGE**

The article has been devoted to the theoretical analysis of scientific approaches to the problem of creating a sensory enriched environment for children of early age. The importance of creating a sensory enriched environment in the groups of children of early age has been emphasized, general requirements for the developmental subject environment have been determined, regardless of the specifics of the preschool educational institution. We have determined the limits of the influence of the environment on a young child based on the analysis of available empirical experience. Also, the essence of a sensory enriched environment has been revealed as a set of conditions (in an institution, family) that maximally promotes the personal development of young children in subject activities that are meaningful to them, provides an opportunity for spontaneous search behavior, provides a variety of means of meeting basic needs, active social support, and makes it possible to occupy, entertain and explore in every possible way, transforming and enriching the environment personally. The author of the article has outlined and characterized the principles of sensory enriched environment, namely: the principle of «child participation», the principle of enrichment of the environment, the principle of «emerging literacy».

© Попович О. М., 2023